

## ARANY JÁNOS LEVELE TÓTH LŐRINCHEZ

Három éve került ajándékozás útján birtokomba Arany János egy levele. 217x140 mm. nagyságú, hosszában kettéhajtott fehér papírlapra íratott. A Nagyvidai Czigányok első kiadásának borítéklapja mögé ragasztották keresztben kettéhajtva. A borítéklapon Csóri vajda álmát ábrázoló karikatúra látható: ez a kiadás ritkábbik változata (vö. A JÖM III. 335.) Meglehetősen elterjedt módszer volt kéziratgyűjtők körében, hogy egy-egy darabot a szerző valamely nyomtatott művébe, lehetőleg az első kiadásba ragasztottak be (vö. It 1970. 2. sz. 450–451., Szalay József hajdani gyűjteményéről). A levél megszólítása: Kedves Lenczim! — világossá teszi, hogy a címzett Tóth Lőrinc. Valószínű, hogy Tóth Lőrinc többi leveléhez hasonlóan ez is eredetileg Szalay József gyűjteményéhez tartozott (vö. Miklós Róbert: Arany János ismeretlen verse és Tóth Lőrincnek írt kiadatlan levelei. PIM Évk. 1963. 163–168.).

Az 1865. július 9-ről keltezett levél egy akadémikus temetése körüli teendőik ügyében tudakozódik. A dátum alapján csak Bugát Pál temetéséről lehet szó: az Arany által fogalmazott Gyászjelentés szintén július 9-éről kelt (A JÖM XIV. 73–74., vö. 623.) A költő még csak 1865 januárja óta töltötte be a titoknoki tiszteit, és Bugát Pál halála volt az első, ahol neki kellett gondoskodnia a diszes temetés megszervezéséről. Jósika Miklós idegenben hunyt el, Torkos Sámuel pedig Sopronban temették (vö. A JÖM XIV. 34. és 73.)

A levél szövege a következő:

Kedves Lenczim!

A mostani gyász eset alkalmából egy kérdést bátorkodom intézni hozzád. Közelebbi egy pár temetésen úgy tapasztaltam, hogy az Akadémia *fáklyákról* gondoskodott tagjai számára: hanem azok kivételes esetek is lehettek. Légy szives e részben bővebb tapasztalásoddal segítségemre jönni: szükséges-e jelen esetben ily gondoskodás, s hogy fizeti-e az Akadémia e költséget minden halál esetében? Elvárom egy pár sor tudósításon, ha lehet azonnal.

Ha fáklyákról csakugyan gondoskodnunk kell: miután ma a boltok úgy is zárva, azt hiszem nem lesz késő, ha én reggel 8 óra tájban megjelenek a hivatalban, és tanácsoddal élve, ezt a kelleket beszeressük. Ha ellenben rögtöni intézkedés szüksége fogrna fenn, légy szives e részben is kitanítani, s én még ma ott leszek (noha bekötött füllel.)

Fogadd szives üdvözetemet  
Pest, júl. 9. 1865.

Arany J.

NB. a temetés holnap du. félhatkor

Varsányi Péter

### EGY MÓRICZ ZSIGMOND-LEVÉL

Ismert tény, hogy Móricz Zsigmond 1914 tavaszán járt először Hódmezővásárhelyen. A paraszt metropoliszra Medgyessy Ferenc szobrászművész hívta fel az író figyelmét. Móricz Zsigmond haláláig mintegy húsz alkalommal járt a városban és a környéki tanyákon.

Az alábbi levelek ismeretlenek és arra utalnak, hogy Móricz történetiségében is ismerkedett a várossal.

Molnár Mihály főlevéltárnok jelentése:  
Tekintetes Tanács!

Móricz Zsigmond író úr a hivatalomba megjelent és azon kérelmét adta elő, hogy szeretné városunk történelmének 4 utóbbi kötetét megszerezni amennyiben annak első kötete neki már megvan, mivel a közeljövőben városunkkal foglalkozni akar.

Tekintettel Móricz Zsigmond számottevő irodalmi munkásságára, javasolom, hogy az általa kért 4 kötet részére díj nélkül kiadassék és Üllői u. 95. sz. alatti lakására Budapestre elküldessék.

923. VIII. 24.